

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми історії вищої освіти

Рівень освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 1 від “28” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми історії вищої освіти
Викладач (-і)	Нагачевська Зіновія Іванівна
E-mail викладача	
Формат дисципліни	
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі історії вищої школи, підготовку студентів до професійної та самостійної діяльності, формування знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності до трудової діяльності.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: забезпечити опанування студентами магістратури основами теорії та історії вищої освіти, дидактики вищої школи та концептуальних засад виховання студентської молоді для підготовки їх до викладацької діяльності у ЗВО, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду.</p> <p>Завдання:</p> <p>ознайомити магістрантів з основами науки, історією та дидактикою вищої школи; розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу; навчити організовувати навчально-виховний процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання; ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми; підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО; розкрити структуру педагогічної майстерності викладача, основні шляхи її вдосконалення, зробивши наголос на ролі та методах професійного самовдосконалення викладача вищої школи.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Знання:</p> <p>сучасні теоретичні засади педагогічної діяльності у закладах вищої освіти;</p>	

методи науково-педагогічних досліджень у вищій школі;
сутність, структуру та особливості процесу навчання у вищій школі;
сучасні моделі, організаційно-методичні форми навчання і виховання студентів;
базові ціннісні орієнтації педагога;
особливості управління закладом вищої освіти;
вимоги до викладача ЗВО.

Уміння:

визначати, планувати структуру змісту навчального заняття;
організовувати виховну роботу в академгрупі;
застосовувати методи науково-педагогічного дослідження;
розвивати мотивацію студентів до змісту навчального матеріалу;
використовувати інтерактивні методи, тренінгові технології навчально-пізнавальної діяльності;
самостійно проводити лекційні, семінарсько-практичні заняття, виховні заходи;
діагностувати рівень особистісних якостей викладача;
визначати рівень педагогічної майстерності та скласти план професійного самовдосконалення.
- свідомо керувати власною невербальною поведінкою у процесі спілкування зі студентами;
- аналізувати різноманітні педагогічні ситуації у вищій школі та приймати доцільні рішення.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність 011 Освітні, педагогічні на- уки)	Курс	Нормативний / вибірковий
III		II	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма за- няття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін ви- конання
Тема 1. Гене- за розвитку вищої освіти в Україні	Лекція	1,2,3,14,15,45,77 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 2. Вища освіта як важ- лива складова структури освіти	Лекція	1,2,3,14,15,45,77 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 3. Роз- виток універ- ситетської освіти в Укра- їні	Лек- ція/диску- сія	1,22-29,35,49, 53-60 та ін.; інтернет- ресурси	2		Протягом семестру
Тема 4. Про- цес навчання	Лекція	1-20,23,37,40-57 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру

у вищій школі.					
Тема 5. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі	Лекція	19,30,38,39 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 6. Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді.	Лекція	21,40,43,44,46,48,55 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 7. Педагогічна майстерність викладача	Лекція	10,18,20,31,34,35,70,73,74,76; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 8. Основи педагогічного менеджменту в системі вищої освіти.	Лекція	2,3,16,18,45,54,63 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 1. Становлення і розвиток педагогіки вищої школи як науки	Практичне заняття	1,12,23-34,45-50,61,67,80 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 2. Цілі Болонського процесу, визначальні властивості європейської вищої школи. Формування європейської та світової співдружності університетів	Практичне заняття	1-10,25-30,37,45,56-69,72 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
Тема 3. Педагогіка вищої школи як наука і методи науково-пед. дослідження	Практичне заняття/дискусія	1-15,22-28,31-40, 56,78-80 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру

Тема 4. Процес, шляхи, засоби виховання студентів у вищій школі	Практичне заняття	12,16,21,43,44,46,65 та ін.; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру
<i>Тема 5. Робота майбутнього викладача з вдосконалення педагогічної майстерності</i>	Практичне заняття	1-18,54 та ін; інтернет-ресурси	2		Протягом семестру

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 балів
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до заліку – 50 балів

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2

8. Рекомендована література

- Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
- Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
- Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru/paran1799>
- Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: наказ МОН України від 16.06.2015 р. URL: [pnu.edu.ua > files > knpvd16062015](http://pnu.edu.ua/files/knpvdm16062015)
- Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. URL: [gymnasium45.edu.kh.ua > Files > downloads](http://gymnasium45.edu.kh.ua/files/downloads).
- Концепція розвитку громадянської освіти. URL: [https://mon.gov.ua > app > media > gromadske-obgovorennya > 2018/01/18](https://mon.gov.ua/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/01/18)
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf
- Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник. К.: Либідь, 1998. 557 с.
- Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть. *Вища освіта України*. 2001. № 1. С. 11-17.
- Артемчук Г.І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку: *Монографія*. К.: Ленвіт, 2004. 176 с.
- Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики: навч. посіб. Х.: Вид-во НУА, 2004. 264 с.
- Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: *навч. посіб.* К.: КНЕУ, 2005. 336 с.
- Виховна робота зі студентською молоддю: *навч. посіб.* / За заг. ред. Т.Ю.Осипової. Одеса:

Фенікс, 2006. 288 с.

- Вища освіта в Україні: навч. посіб. / За ред. В.Г.Кременя, С.М.Ніколаєнка. К.: Знання, 2005. 327 с.
- Вища освіта в Україні: Нормативно-правове регулювання: у 3 томах / За ред. Степка М.Ф., Горбунової Л.М. К.: Форум, 2007. 1798 с
- Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: Монографія / Авт. кол., за ред. М.Михальченка. К.: Пед. думка, 2010. 312 с.
- Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посібн. К.: ЦНЛ, 2003. – 316 с.
- Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. К.: ЦНЛ, 2006. – 384 с.
- Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2005. – 396 с.
- Волков Г.И. Лекция и лекторское мастерство. Методическая разработка для реподавателей. К. : Из-во УСХА, 1984. –60 с.
- Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры. *Вестник высшей школы. Alma mater*, 1999. № 3. С. 29-35.
- Гавакова Т.И. Внушение в педагогическом процессе. *Основы педагогического мастерства: Учеб. пособие/ Под ред. И.А. Зязюна. К., 1987. С. 78.*
- Гавакова Т.И. Воображение учителя. Основы пед. мастерства: Метод, екомендации и к практическим занятиям для студентов Пкурса. Полтава, 1982. С. 23-27.
- Гончаренко С. Український педагогічний словник. К., 1997. 373 с.
- Горальский Анджей. Правила тренінгу творчості. Львів, ВНТЛ, 1998. 52с.
- Гура О.І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2005. 224 с.
- Декларация принципів толерантності. *Педагогіка толерантності*. 1999. № 3-4. С. 175.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 334 с.
- Добрович А. Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения: нига ля учителя и родителей .М., 1987. С. 69.
- Довга Т. Імідж сучасного вчителя: навчально-методичний посібник/ Т.Я.Довга. – 2-ге вид.,перероб. і доп. – Кіровоград: ПП «Ексклюзив –Систем», 2015. – 146 с.
- Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
- Зимняя И. А. Психологические вопросы лекционной пропаганды. Основы екторского мастерства. М., 1978. С. 74.
- Золотухина С.Т., Лозовая В.И., Пташный О.Д. Контроль учебно-познавательной деятельности студентов (историко-педагогически аспект): Монография . Х.:Изд-во Вировець А.П. Издательская группа «Апостроф», 2012.- 288 с..
- Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Упоряд. О.О.Любар; за ред. В.Г.Кременя. К.: Знання, 2003. С. 615-759.
- Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Книга для учителя. М.: Просвещение, 1987. С. 97100.
- Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество. М., 1990. С. 16.
- Карнегі Д. Як завоювати друзів та впливати на людей:пер. з англ./заг.ред. Зінченко В.П., Жукова Ю.М. М., Прогресс, 1994. 704с.
- Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: посіб. для магістрів. К.: Вид-во Паливода А.В., 2008. 136 с.
- Корнелиус Х., Фейр Ш. Выиграть может каждый / Х.Корнелиус, Ш.Фейр. М., 1992. С. 18–32.
- Коротяев Б.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: НМК ВО, 1990. – 176 с.
- Корсак К.В. Світова вища освіта: Порівняння і визначення закордонних кваліфікацій і дипломів: Монографія / К.В. Корсак. К.: МАУП-МКА, 1997. 208 с.
- Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А.І.Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. 48 с.

- Леви В. Л. Охота за мыслью. М.: Знание, 1977. С. 296.
- Леви В.Л. Искусство быть другим. М., 1981. С. 88-92.
- Лозанов Г.К. Проблемы суггестологии. София, 1973. С. 55-70, 92-95.
- Макаренко А. С. Методика виховної роботи / А.С.Макаренко. К., 1990. С. 120.
- Макаренко А. С. Педагогічна поема. Твори: В 7 т. —К., 1953. —Т. 1.
- Макаренко А.С. Методика организации воспитательного процесса // Пед. сочинения: В 8-ми т. —Т1. -М., 1983. -С.323.
- Маркова А. К. Психология труда учителя. М., 1993.191 с.
- Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / За ред.. С.У.Гончаренка, П.М.Олійника. — К.: Вища школа. — 323 с.
- Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти / Уклад. Т.Завгородня, В.Стинська. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 53 с.
- Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / За ред. О.І.Сидоренка. К.: НМЦ «Консорціум», 2003.144 с.
- Модестова Т. Самостійна робота як складова педагогічної підготовки студентів магістратури. *Вища школа*. 2012. № 2. С. 80-86.
- Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: *Довідник для студентів*. К.: Освіта України, 2005. 80 с.
- Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ.навч.закл.юрид.спец. Видання третє, стереотипне / Н.П.Осипова, Д.Воднік, Г.П.Клімова [та ін.] ; за ред. Н.П.Осипової. Х. : Одиссей, 2007. —144с.
- Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 427 с.
- Основы педагогического мастерства: Учеб. пособие / И.А.Зязюн, И.Ф.Кривонос, Н.Н.,Тарасевич и др.; Под ред. И.А. Зязюна. М.: Просвещение, 1989. —302 с.
- Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: *Колект. моногр.* / За заг. ред. В.Андрущенко, В.Лугового. К.: Пед. думка, 2008.256 с.
- Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / За ред. З.Н.Курлянд. К.: Знання, 2005. 399 с.
- Педагогіка і психологія вищої школи: *навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни* / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України / Л.М. Петренко (уклад.). Ірпінь, 2007. 78с.
- Педагогічна майстерність /за ред. І.А.Зязюна. К., Вища школа, 1997. 349с.
- Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.] ; за ред. І.А.Зязюна. —3-тє вид., допов. і переробл. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
- Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. К.: Педагогічна думка, 2001. С. 300.
- Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: *Підручник*. 2-е вид. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. К.: К.: Каравела, 2008. 352 с.
- Професійна освіта : словник : навч. посіб. / Уклад. С. У. Гончаренко та ін.; За ред. Н. Г. Ничкало. - К.: Вища освіта, 2000. - 380 с.
- Психология личности: *Тесты, опросники, методики*. М., 1995. С. 187-202.
- Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. К., 1982. С. 125.
- Пятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / І.С. Пятницька-Позднякова. К.: 2003. 116 с.
- Савчин М.В. Соціальна психологія — Дрогобич, 2001.
- Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. К., 1981. Скотт Д. Г. Конфликты, пути их преодоления. К., 1991. С. 115-130.
- Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: *навч. посіб.* К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 127 с.
- Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: *навч. посіб.* К.: Тансоа, 2006. 88 с.
- Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. /

З.І.Слепкань. К.: Вища школа, 2005. 239 с.

- Соловей М.І. Виховна система у вищому навчальному закладі: *навч. посіб.* К.: Ленвіт, 2003. 257 с.
- Станиславский К. С. Работа актера над собой. *Собр. соч.:* В 8 т. 2. С. 57-60, С. 122, С. 108-113.
- Сухомлинський В. О. Лист про педагогічну етику. *Вибр. твори:* В 5 т. Т. 5. С.591-600.
- Сухомлинський В. О. Сто порад учителям. *Вибр. твори:* В 5т. Т. 2. С. 421.
- Сучасна вища школа: психолого-педагогічний аспект: *Монографія /* За ред.. Н.Г.Ничкало. К., 1999. 296 с.
- Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* К.: Кондор, 2011. 628 с.
- Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* К.: Академвидав, 2010. 456 с.
- Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації психолого-педагогічної праці: *навч.-метод.посібник.* К., 2004.

14. Інформаційні ресурси

81. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти України» (редакція від 4.07. 2005 р.). *Електронний ресурс.* Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005>

Викладач: д.пед.н., доц. Нагачевська З.І.